

NOVINKY z vědeckého života meziuniverzitních projektových týmů

Zkoumáme kapacitu malých obcí snižovat povodňová rizika svépomocí

IEEP

Česká republika se vyznačuje vysokou mírou fragmentace území – vlastnictví půdy i administrativního členění. S 6259 obcemi o průměrné velikosti pouze 12,6 km² se řadíme mezi nejvíce „rozdrobené“ země v EU. Legislativa klade na bedra představitelů samosprávných obcí řadu úkolů, jejich velikost a kapacita tyto úkoly plnit se často nezohledňují. I v oblasti snižování povodňových rizik (povodňového managementu) se zdůrazňuje význam zapojení lokální úrovně, tj. znalosti, informace, reflexe rizika jednotlivci, komunitami a obcemi. Se snižováním velikosti obce se však snižuje také schopnost některá očekávání naplnit.

Kapacitám malých obcí není věnována pozornost

V letech 2016-2018 se tým IEEP spolupodílel na řešení projektu GAČR, v rámci kterého proběhlo 35 rozhovorů se starosty obcí do 3000 obyvatel v Ústeckém kraji. Osloveny byly všechny obce, v nichž se významná část staveb nachází v rozlivu 100 leté povodně. Starostů jsme se kromě jiného ptali na to, jak vnímají povodňová rizika ve své obci a jaká opatření spadající do samostatné působnosti obcí realizují. Mezi zajímavá zjištění patří, že část starostů vnímá riziko povodní jako nízké navzdory údajům z map povodňových rizik. Někteří se domnívají, že tyto mapy nezobrazují povodňová rizika správně a že představují zbytečné omezení pro rozvoj obce.

Vnímání rizika jako významný předpoklad pro ochotu konat

Za opatření, která sami označili jako proveditelná, považovali starostové a starostky nejčastěji monitoring stavu vodních toků (34 %) a místní varovné systémy (36 %). Za obtížně či zcela nerealizovatelná opatření považovali nejčastěji protipovodňové hráze (29 %) a výkupy pozemků (29 %). Jako nejčastější bariéry byly zmiňovány překryvy s agendou jiných institucí (úpravy a revitalizace vodních toků), nedostatek finančních zdrojů (výkupy pozemků), ale též nedostatečné kompetence (různá opatření, včetně územně plánovacích).

Více na voda.ujep.cz

Lenka Slavíková, Pavel Raška

Karetní hra Smutná kapka (obdoba hry Černý Petr), kde dvojice tvoří zalévání květin s dešťovou vodou vs. s pitnou vodou, čištění zubů při (ne)tekoucí vodě z kohoutku apod. Experiment, při kterém děti vytváří povodí a zjišťují, co se s ním děje při zásahu člověka. To vše a mnohem více najdete v nové příručce pro učitele, která se zabývá aktuálními výzvami v oblasti hospodaření s vodou a hravou formou je přibližuje dětem na ZŠ. Bylo příjemné vytvořit kromě vědeckých článků také učební materiál pro budoucí generace. Spojili jsme odborníky na vodu s odborníky na didaktiku. Projekt byl podpořen z Visegrádského fondu.

Publikace je výsledkem spolupráce se slovenskými (GWP CEE) a maďarskými (IMRO DDKK) kolegy a najdete v ní tři hlavní témata: 1) Voda v domácnosti 2) Voda v přírodě a 3) Voda ve městech. Od srpna bude k dispozici na stránkách www.ireas.cz nebo nám můžete napsat o zaslání výtisku.

Jan Macháč, Michaela Jeřábková

Vyvinuli jsme nástroj pro podporu využívání odpadního tepla

Tým energetiky v současných dnech dokončuje práce na mezinárodním projektu CE-HEAT, který se zabývá využíváním odpadního tepla v regionu střední Evropy.

Odpadní teplo vzniká při řadě výrobních procesů a není v České republice příliš využíváno, přestože by mohlo výraznou měrou přispět k energetickým úsporám, které po nás vyžaduje mimo jiné i Evropská unie. Vytvořili jsme tzv. portál odpadního tepla (www.portalodpadnihotepla.cz), jehož součástí je i tzv. katastr odpadního tepla. Ten přehledně zobrazuje vybrané zdroje odpadního tepla na mapě České republiky.

Tento portál má pomoci především potenciálním zájemcům o využití energie, která se v odpadním teple ukrývá. Kromě lokace je na portálu možné nalézt i podrobné informace o každém zdroji odpadního tepla, jako je teplota, dostupnost během dne a roku, nebo přenosové médium (např. voda, horké páry). Cílem tohoto nástroje je propojit nabídku odpadního tepla (tedy zdroje) s poptávkou (subjekty, které by odpadní teplo mohly využít), a případně s technologickými firmami, které navrhnou konkrétní řešení. Tyto údaje by měly pomoci k tomu, že bude odpadní teplo využito nejefektivnějším způsobem a pomocí správné technologie.

Český katastr odpadního tepla je jen jedním z mnoha. Společný katastr všech projektových partnerů je možné nalézt na adrese www.waste-heat.eu, kde se nachází i další výstupy projektu. K těm nejzajímavějším patří nástroj na usnadnění rozhodování, který na základě informací o zdroji odpadního tepla vyhodnotí ekonomické a environmentální parametry a doporučí nejvhodnější technologii.

Jiří Louda, Jan Brabec

NOVÝ PROJEKT

Od začátku května řešíme nový projekt TAČR VODA VE MĚSTĚ: *Modrá a zelená infrastruktura mezioborově* ve spolupráci s odborníky z ČVUT.

METODIKA OZE

Na stránkách IEEP je k dispozici nová certifikovaná metodika J. Macháč et al. (2018) na posuzování dopadů výstavby a provozu obnovitelných zdrojů energie na obec/mikroregion.

KONFERENCE

V únoru 2019 vystoupili L. Slavíková, E. Vejchodská a J. Brabec se svými příspěvky na mezinárodní konferenci PLPR v Texasu s podtitulem "Preparing for Climate Change in the Planned and Unplanned City".

ČLÁNEK

L. Slavíková publikovala článek v prestižním mezinárodním časopise Journal of Flood Risk Management. Článek nese název „Mayors and “their” land: revealing approaches to flood risk management in small municipalities“.

KALENDÁŘ AKCÍ

Konference zelené střechy v rámci Landscape festivalu Ostrava 2019

20. 6. 2019

J. Macháč představí na konferenci aplikaci metodiky pro ekonomické hodnocení zelené a modré infrastruktury na příkladu zelené střechy. Mimo jiné ukáže, jaké faktory jsou z pohledu přínosů nejvýznamnější. Možnost přihlášení a bližší informace na stránkách <https://www.zelenestrechy.info/>.

Mezinárodní letní škola v Ústí nad Labem

16. - 21. 7. 2019

J. Louda v rámci projektu BIDE LIN organizuje interdisciplinární letní školu na téma Integrovaní ekosystémových služeb do městského plánování.

Povodňové fórum v Drážďanech

16. - 17. 9. 2019

Další informace včetně programu budou k dispozici na adrese: www.strima.sachsen.de.

E-academia

E-mail: office@e-academia.eu
www.e-academia.eu

IREAS

Institut pro strukturální politiku, o. p. s.
Kanceláře: Štěpánská 16, 110 00 Praha 1
E-mail: office@ireas.cz
www.ireas.cz

IEEP

Institut pro ekonomickou a ekologickou politiku
Fakulta sociálně ekonomická
Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem
Moskevská 54, 400 96 Ústí nad Labem
E-mail: ieep@ieep.cz
www.ieep.cz